

24. Ders (17.2.1989 tarihli ders notu)

Dersin amacı:

1.Cins ve tekil ismin özelliklerinin öğrenilmesi

2.Bazı meyve isimlerinin öğrenilmesi

يَدْرُسُ مَازِنٌ فِي غُرْفَةِ الْجُلُوسِ.

Yedrusu Mâzin fî gurfeti'l-culûsi.

Mazin oturma odasında ders çalışıyor.

قَدْ نَهَضَ مِنَ الطَّائِلَةِ.

Kad nahada mine't-tâvileti

Masadan kalktı.

وَدَخَلَ فِي الْمَطْبَخِ.

Ve dahale fî'l-matbahi.

Mutfağa girdi.

وَفَتَحَ الثَّلَاجَةَ.

Ve feteha's-sellâcete.

Buzdolabını açtı.

وَرَأَى فِي الثَّلَاجَةِ خَوْخًا .

Ve raâ fi's-sellâceti havhan.

Buzdolabında şeftali gördü.

رَاقَ لَهُ مَنَظَرُ الْخَوْخِ .

Râka lehû manzaru'l-havhi.

Şeftalinin görünüşü çok hoşuna gitti.

يَبْدُو الْخَوْخُ نَاضِجًا وَطَرِيًّا .

Yebdu'l-havhu nâdîcen ve tariyyen.

Şeftali taze ve olgun görünüyor.

أَخَذَ مَازِنٌ خَوْخَةً مِنَ الثَّلَاجَةِ .

Ehaze Mazin havhaten mine's-sellâceti.

Mazin buzdolabından bir şeftali aldı.

وَذَهَبَ إِلَى الْمَغْسَلِ .

Ve zehebe ile'l-magseli.

Lavaboya gitti.

وَاغْسِلَ الْخَوْخَةَ بِمَاءٍ وَافِرٍ ثُمَّ أَكَلَهَا .

Ve gasale'l-havhate bi mâin vâfirin summe ekelehâ

Şeftaliyi bol suyla yıkadı, sonra onu yedi.

وَجَدَ مَازِنُ الْخَوْخَةَ لَذِيذَةً

Vecede Mazin el-havhate lezîzetten.

Mazin şeftaliyi lezzetli buldu.

وَأَكَلَ خَوْخَةً أُخْرَى .

Ve ekele havhaten uhrâ.

Bir şeftali daha yedi.

تَسْأَلُ السَّيِّدَةُ مَرْيَمُ :

Tes'elu es-seyyidetu Meryem

Meryem Hanım soruyor:

كَيْفَ وَجَدْتَ الْخَوْخَ يَا مَازِنُ ؟

Keyfe vecedte'l-havha yâ Mazin?

Şeftaliyi nasıl buldun Mazin?

مَازِنْ Mazin

طَابَ لِي مَذَاقُ الْخَوْخِ . وَجَدْتُهُ لَذِيذًا حَقًّا .

Tâbe lî mezâku'l-havhi. Vecedtu hû lezîzen hakkan.

Şeftalinin tadı hoşuma gitti. Gerçekten nefis buldum.

السَّيِّدَةُ مَرْيَمُ Meryem Hanım

كُنْ إِنَّ خَوْخَةً أُخْرَى .

Kul izen havhaten uhrâ.

Öyleyse bir şeftali daha ye.

مَازِنْ Mazin

لَا شُكْرًا يَا مَامَا . أَكَلْتُ خَوْخَتَيْنِ . تَكْفِي خَوْخَتَانِ .

Lâ şukran yâ mâmâ. Ekeltu havhateyni. Tekfî havhatâni.

Hayır teşekkürler anne. İki şeftali yedim. İki şeftali yeter.

KELİMELER:

Mutfak	Matbah	مَطْبَخُ
Mutfaklar	Matâbih	مَطَابِخُ
Görünüş	Manzar	مَنْظَرُ

Görünüřler	Manâzir	مَنَاظِرُ
Taze, sulu	Tariy	طَرِيٌّ
Olgun	Nâdic	نَاضِجٌ
Elma cinsi	Tuffâh	تُفَّاحٌ
Bir elma	Tuffâha	تُفَّاحَةٌ
Elmalar	Tuffâhât	تُفَّاحَاتُ
Zerdali cinsi, kayısı	Miřmiř	مِشْمِشٌ
Lavabo	Magsel	مَغْسَلٌ
Lavabolar	Magâsil	مَغَاسِلُ
Lezzet, tat	Mezâk	مَذَاقٌ
Gerçekten	Hakkan	حَقًّا
Armut	İcâs	إِجَاصٌ
Armut'a Suriye'de verilen isim	İncâs	إِنْجَاصٌ
Armut'a Mısır'da verilen isim	Kummesrâ	كُمَّسْرَى

Bazı fiiller:

Mastar	Emir	Muzari (Şimdiki z.)	Mazi (geçmiş zaman)
نُهُضُ	اِنْهَضْ	يَنْهَضُ	نَهَضَ
Nuhûd	İnhad	Yenhadu	Nehada
Kalkmak	Kalk	Kalkıyor	Kalktı

Mastar	Emir	Muzari (Şimdiki z.)	Mazi (geçmiş zaman)
رَوَّقُ		يَرُوقُ	رَاقَ
Ravk		Yerûku	Râka
Hoşuna gitmek		Hoşuna gidiyor	Hoşuna gitti

رَاقَ لِفُلَّانٍ شَيْئٌ
Râka li fulânin şey'un
Bir şey birisinin hoşuna gitti.

Mastar	Emir	Muzari (Şimdiki z.)	Mazi (geçmiş zaman)
بُدُوا – بَدَاءً – بَدُوًا – بَدَاءَةٌ		يَبْدُو	بَدَا
Buduv –Bedâ- Bedv- Bedâeten		Yebdû	Bedâ
Görünmek		Görünüyor	Göründü

Mastar	Emir	Muzari (Şimdiki z.)	Mazi (geçmiş zaman)
غَسَّلُوا - غُسُولٌ	اغْسِلْ	يَغْسِلُ	غَسَلَ
Gasl- Gusûl	İgsil	Yagsilu	Gasale
Yıkamak	Yıka	Yıkıyor	Yıkadı

Mastar	Emir	Muzari (Şimdiki z.)	Mazi (geçmiş zaman)
ذُقُوا	ذُقْ	يَذُوقُ	ذَاقَ
Zevk	Zuk	Yezûku	Zâka
Tatmak	Tat	Tadıyor	Tattı

Mastar	Emir	Muzari (Şimdiki z.)	Mazi (geçmiş zaman)
طَيَّبَ	طِبْ	يَطِيبُ لِي ..	طَابَ لِي...
Tayb	Tib	Yetîbu li ...	Tâbe li...
Memnun etmek, hoşnut etmek	Memnun et, hoşnut et	Memnun ediyor, hoşnut ediyor	Memnun etti, hoşnut etti

طَابَ لِفُلَانٍ شَيْءٌ
Tâbe li fulânin şey'un
Birisi bir şeyden hoşlandı, bir şey birisinin hoşuna gitti

Not: رَاقَ fiili gözle görülen bir hoşluk ifade eder. طَابَ fiili ise hepsini içine alan (görme, duyu vs) bir hoşluk ifade eder. طَابَ لِي ve رَاقَ لِي fiilleri kelimesi kelimesine Türkçeye çevrilirse “Meyvanın tadı bana hoş geldi” gibi garip bir çeviri olur. O yüzden “hoşuma gitti” diye çevrilir.

Aşağıdaki cümleler diyalog değil, birbirinden bağımsız cümlelerdir.

أَنْظُرُ إِلَى دَفْتَرِ عَائِشَةَ
Enzuru ilâ defteri Âişe
Ayşe'nin defterine bakıyorum.

تَرُوقُنِي كِتَابَتُهَا

Terûkunî kitâbetuhâ

Yazısı hoşuma gidiyor.

تَرُوقُ لِي كِتَابَتُهَا

Terûku lî kitâbetuhâ

Yazısı hoşuma gidiyor.

أَكَلْتُ ثَلَاثَ خَوَّاتٍ

Ekeltu selâse havhâtin

Üç şeftali yedim.

رَأَيْتُ تِينًا فِي الثَّلَاجَةِ

Raeytu tînen fî's-sellâceti.

Buzdolabında incir gördüm.

رَاقَ لِي تَيْنٌ

Râka lî tînun

İncir hoşuma gitti.

وَأَكَلْتُ تِينَةً أُخْرَى .

Ve ekeltu tîneten uhrâ.

Bir incir daha yedim.

كَمْ تِينَةً أَكَلْتُ؟

Kem tîneten ekeltu?

Kaç incir yedim?

أَكَلْتُ ثَلَاثَ تِينَاتٍ

Ekeltu selâse tînâtin

Üç incir yedim.

رَاقَ لِي تُفَّاحٌ

Râka lî tuffâhun

Elma hoşuma gitti.

أَكَلْتُ تُفَّاحَةً

Ekeltu tuffâhaten

Bir elma yedim.

وَجَدْتُهَا لَذِيذَةً

Ve vecedtuhâ lezîzeten

Onu nefis buldum.

كَمْ تUFFَاهَاتٍ أَكَلْتُ ؟

Kem tuffâhaten ekeltu?

Kaç elma yedim?

أَكَلْتُ ثَلَاثَ تUFFَاهَاتٍ

Ekelte selâse tuffâhâtin

Üç elma yedin.

فَتَّحْتُ الثَّلَاجَةَ

Fetahtu's-sellâcete.

Buzdolabını açtım.

وَرَأَيْتُ فِيهَا مِشْمِشًا

Ve raeytu fihâ mişmişen

Orada zerdali (kayısı) gördüm.

وَرَأَى لِي مَنَظَرَ الْمِشْمِشِ

Ve râka lî manzaru'l-mişmişi

Zerdalinin (kayısının) görünüşü hoşuma gitti.

أَكَلْتُ مِشْمِشَةً وَ وَجَدْتُهَا لَذِيذَةً

Ekeltu mişmişeten ve vecedtu hâ lezîzeten.

Bir zerdali (kayısı) yedim ve onu hoş buldum.

وَجَدْتُ الْمِشْمِشَةَ لَذِيذَةً

Vecedtu'l-mişmişete lezîzeten

Zerdaliyi (kayısıyı) hoş buldum.

وَأَكَلْتُ مِشْمِشَةً أُخْرَى

Ve ekeltu mişmişeten uhrâ

Bir zerdali (kayısı) daha yedim .

كَمْ مِشْمِشَةً أَكَلْتُ ؟

Kem mişmişeten ekeltu?

Kaç zerdali (kayısı) yedim ?

أَكَلْتُ ثَلَاثَ مِشْمِشَاتٍ

Ekelte selâse mişmişâtin

Üç zerdali (kayısı) yedin.

أَكَلْتُ ثَلَاثَ رُمَانَاتٍ

Ekeltu selâse rummânâtin

Üç nar yedim.

عَلَى الطَّائِلَةِ ثَلَاثُ رُمَانَاتٍ

Ale't-tâvileti selâsu rummânâtin

Masada üç nar var.

فِي الثَّلَاجَةِ ثَلَاثُ رُمَانَاتٍ

Fi's-sellâceti selâsu rummânâtin

Buzdolabında üç nar var.

أَمَامَكَ رُمَانَتَانِ

Emâmeke rummânetâni

Önünde iki nar var.

أَمَامَكَ رُمَّانَةٌ

Emâmeke rummânetun

Önünde bir nar var.

أَكَلْتُ ثَلَاثَ بُرْتُقَالَاتٍ

Ekeltu selâse burtukâlâtin.

Üç portakal yedim.

أَكَلْتُ جَوَزَتَيْنِ

Ekeltu cevzeteyni

İki ceviz yedim.

رَأَيْتُ جَوَزَتَيْنِ فَقَطُّ فِي الْخِزَانَةِ

Raeytu cevzeteyni fakat fî'l-hizâneti.

Dolapta sadece iki ceviz gördüm.

مَذَاقُ اللَّيْمُونِ

Mezâku'l-leymûni

Limonun tadı

مَذَاقُ الْفُلْفُلِ مُرٌّ

Mezâku'l-fulfuli murrun

Biberin tadı acıdır.

تَكْفِينِي إِجَاصَّتَانِ

Tekfînî icassatâni

Bana iki armut yeter.

تَكْفِي أَكْلُ الْخَوْخَتَيْنِ

Tekfî eklu'l-havhateyni

İki şeftali yemek (yenmesi) yeter.(kafi)

Not: Meyve isimlerinin sonuna eklenen kapalı te (ة) “birlik te’si olup, elma, armut, nar vs. türlerinin hepsi için geçerlidir. Cins ismin sonuna gelir ve onlardan birisini belirtir. Tek bir elma için “تُفَّاحْ tuffah: elma cinsi” kelimesinin sonuna (ة) eklenir, تُفَّاحَةٌ (Tuffahatun: Bir elma) anlamına gelir. Meyve, sebze vs’nin türünü belirtirken kelimeyi (ة) olmadan kullanırız, bu durumda kelime eril (müzekker) sayılır.

تُفَّاحٌ لَذِيذٌ (Tuffâhun lezîzun) Lezzetli elma

Meyve türünün bir adetini belirtirken kelime sonuna (ة) ekleriz, bu durumda kelime dişil (müennes) sayılır.

تُفَّاحَةٌ لَذِيذَةٌ (Tuffâhatun lezîzetun) Lezzetli bir elma

Kaynak:

İstanbul Üniversitesi emekli okutmanı Mustafa Seçkin'in derslerinde tuttuğum notlardan derlemedir. Mustafa Seçkin hakkında bilgi için tıklayınız:

http://www.istanbul.edu.tr/edebiyat/bolum_sayfasi/dogudilleri/emektar_hocalar.htm

<http://www.istanbuldakianadolu.com/istanbul/fethi-gemuhluoglunu-mustafa-seckinle-tanimak/>

Hazırlayan: Enise Sema Gonca

Temmuz - 2011

araphocam@yahoo.com

Tüm dosyalar için tıklayın:

<http://www.materyal.org.tr/arapca/dosyalar.php?uk=380000>